

Sted og prosess	Oppvekst og kvalifisering / Barnehagemyndighet / Dispensasjoner
Sist godkjent dato	29.02.2024 (Mona Bjørnstad Aalvik (aalmo2303))
Dato endret	29.02.2024 (Anne Eidsgaard Hatlo (hatan1702))

Siste revisjonsdato	27.02.2024
Neste revisjonsdato	15.01.2025

Hensikt

Sikre at det i hver enkelt barnehage er styrer og personale med pedagogisk kompetanse som kan ivareta et systematisk arbeid med barnas behov for danning, omsorg, lek og læring slik det kreves i barnehageloven og i rammeplanen. Hensikten med midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet er å ha et virkemiddel i en periode hvis man ikke kan skaffe tilstrekkelig pedagogisk bemanning i en barnehage.

Referanser

- **Lov om barnehager**, særlig kapittel VI, Personalet § 25

§ 25. Pedagogisk bemanning

Pedagogiske ledere må ha utdanning som barnehagelærer. Likeverdig med barnehagelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høgsolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Departementet kan gi forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon, forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra utlandet og forskrift om unntak fra utdanningskravet for personale som arbeider i barnehagen på nattid.

- **Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager**, (heretter kalt forskriften)

§ 3. Midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet og kravet om norskferdigheter (første og tredje ledd)

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder for inntil ett år om gangen, dersom barnehageeier søker om det, stillingen det søkes dispensasjon for har vært offentlig utlyst og det ikke har meldt seg kvalifisert søker. (...)

Dispensasjon gjelder den personen det søkes dispensasjon for og til en bestemt stilling i en bestemt barnehage.

- **Lov om behandling av forvaltningssaker**

Ansvar og Myndighet

Det er barnehageeier som kan søke om dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder, jf. forskriften § 3 første ledd, (søknad i elektronisk skjema på Larvik kommunes nettsider). Dette vilkåret er i tråd med barnehageloven § 7 som fastsetter at det er barnehageeier som har ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, herunder kravene i barnehageloven. Barnehagemyndigheten må kontrollere at det er barnehageeier som søker om dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder, eller at styrer skriftlig er delegert ansvaret, og er den som søker.

Det er kommunen som barnehagemyndighet som har ansvaret for å behandle søknader om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet, jf. departementets merknader til forskriften § 3 første ledd. Barnehagemyndigheten må gi nødvendig veiledning til den som søker om dispensasjon, slik at vedkommende blir i stand til å oppfylle kravene til søknaden, jf. barnehageloven § 10 første ledd og forvaltningsloven § 11.

Beskrivelse

Sted og prosess Oppvekst og kvalifisering / Barnehagemyndighet /
Dispensasjoner

Sist godkjent dato 29.02.2024 (Mona Bjørnstad Aalvik (aalmo2303))

Dato endret 29.02.2024 (Anne Eidsgaard Hatlo (hatan1702))

Siste revisjonsdato 27.02.2024

Neste revisjonsdato 15.01.2025

Lov om barnehager § 25 krever at pedagogisk leder må ha utdanning som barnehagelærer. De samme utdanningskravene gjelder for å oppfylle § 6 i forskrift om familiebarnehager. Likeverdig med barnehagelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høyskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder for inntil ett år om gangen, dersom barnehageeier søker om det, stillingen det søkes dispensasjon for har vært offentlig utlyst og det ikke har meldt seg kvalifisert søker, jf. forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehagen § 3, første ledd.

Det anbefales at eier søker dispensasjon etter ca tre måneders sammenhengende fravær. I den perioden skal barnehagen aktivt ha forsøkt å få tak i kvalifisert personale.

Forskriften § 3 første ledd stiller krav om at stillingen det søkes dispensasjon for har vært offentlig utlyst. Kommunen som barnehagemyndighet bør be om dokumentasjon i form av utlysningstekst og søkeliste i forbindelse med søknaden. Det skal også opplyses om hvor, når og hvor mange ganger stillingen har vært lyst ut. Utlysningsteksten skal være lagt ved søknaden. Barnehagemyndigheten skal kontrollere dette før en søknad om dispensasjon behandles.

En søknad om dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder skal inneholde en skriftlig uttalelse fra barnehagens styrer, jf. merknader til bestemmelsene, § 3 første ledd. Barnehagemyndigheten må kontrollere at en søknad inneholder en slik uttalelse.

Forskriften § 3 første ledd stiller krav om at stillingen det søkes dispensasjon for har vært offentlig utlyst uten at det har meldt seg kvalifisert søker. Med begrepet «kvalifisert søker» i forskriften menes søker som oppfyller utdanningskravet etter barnehageloven § 25.

Barnehagemyndigheten må utvise skjønn i vurderingen av eiers innsats for å skaffe kvalifisert personale, jf. rundskriv F-04-11 punkt 5.4. Det går fram av rundskrivet at utlysningstekst, antall utlysninger, om utlysningen er offentlig tilgjengelig, tidspunktet for utlysningen og søknadsfrist for stillingen er momenter av betydning i vurderingen.

Barnehagemyndigheten må ikke basere seg på oppgitt informasjon i søknaden uten å undersøke nærmere om det har meldt seg kvalifisert søker til stillingen. Dette kan feks gjøres ved å innhente søkerlister. Det er særlig viktig at barnehagemyndigheten vurderer eiers innsats for å skaffe kvalifiserte søkere i barnehager der det de siste årene har vært innvilget flere dispensasjoner.

Det er en forutsetning for å få dispensasjon fra utdanningskravet at barnehagen ikke klarer å skaffe rett utdannet personale. Reglene om dispensasjon innebærer at barnehagen ikke kan ansette en ikke-kvalifisert søker til stilling som pedagogisk leder dersom det foreligger en eller flere søkere til stillingen som oppfyller utdanningskravet. Forskriften åpner ikke for at det kan legges vekt på søkers personlige egnethet i denne sammenhengen, jf. Utdanningsdirektoratets tolkningsuttalelse «Dispensasjon fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder – Søkers personlige egnethet» av 10.05.2012.

Sted og prosess Oppvekst og kvalifisering / Barnehagemyndighet /
Dispensasjoner

Sist godkjent dato 29.02.2024 (Mona Bjørnstad Aalvik (aalmo2303))

Dato endret 29.02.2024 (Anne Eidsgaard Hatlo (hatan1702))

Siste revisjonsdato 27.02.2024

Neste revisjonsdato 15.01.2025

Ved behandling av søknader om midlertidig dispensasjoner fra utdanningskravet til pedagogisk leder, skal de reelle kvalifikasjonene til den det søkes for vurderes av barnehagemyndigheten, jf. departementets merknader til forskriften § 3 første ledd. Barnehagemyndigheten må sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak fattes, jf. forvaltningsloven § 17. Barnehagemyndigheten må derfor innhente tilstrekkelig informasjon om de reelle kvalifikasjonene til den det søkes dispensasjon for, for å sikre at personalet har nødvendig kompetanse for å drive barnehagen til beste for barn og foreldre og i tråd med lov og rammeplan, jf. rundskriv F-04-11 punkt 3.3.

Når den reelle kompetansen hos den det søkes dispensasjon for er vurdert, kan kommunen stille vilkår ved dispensasjonen. Hva slags vilkår som eventuelt stilles, vil være avhengig av den reelle kompetansen vedkommende har, og hvordan kommunen vil sikre at vedkommende blir i stand til å fylle stillingen. Det kan for eksempel stilles krav om at den som får dispensasjon, mottar veiledning fra barnehagelærer, jf. departementets merknader til § 3 første ledd. Barnehagemyndigheten skal vurderer om personen trenger veiledning, og ev hva slags veiledning vedkommende trenger, slik at den som får dispensasjon blir i stand til å fylle stillingen som pedagogisk leder. Kommunen kan be om en plan for hvordan veiledning og oppfølging av den som får dispensasjon skal gjennomføres. Andre relevante momenter som kan tillegges vekt er for eksempel hvor lenge vedkommende har utført relevant arbeid i barnehage og hvor sannsynlig det er at barnehagen innen rimelig tid kan få ansatt en kvalifisert søker. (Det er likevel verdt å merke seg at det er begrenset adgang til å sette vilkår ved begunstigende vedtak, jf. Den ulovfestede vilkårs læren).

En dispensasjon fra utdanningskravet skal gjelde for en bestemt person, til en bestemt stilling i en bestemt barnehage. Det er ikke adgang til å ta med seg en dispensasjon fra én barnehage til en annen barnehage, jf. merknader til bestemmelsene, § 3 tredje ledd.

Vedtaket om midlertidig dispensasjon kan ikke ha tilbakevirkende kraft.

Barnehagemyndigheten må lage et skriftlig enkeltvedtak, uansett om avgjørelsen gjelder et avslag, en innvilget søknad eller innvilget søknad med vilkår, jf. forvaltningsloven § 23. Vedtaket skal begrunnes (§ 24 og § 25), inneholde informasjon om klagerett (§ 28), samt informasjon om mulighet til innsyn i sakens dokumenter (§ 18). Dette gjelder uavhengig av om det er en privat eller kommunal barnehageeier som har søkt om midlertidig dispensasjon. Enkeltvedtakets begrunnelse skal inneholde de reglene og faktiske forholdene som vedtaket bygger på, og de hovedhensynene som har vært avgjørende ved utøving av det forvaltningsmessige skjønnet.

Klageadgang

Kommunens vedtak kan påklages til statsforvalteren. Når barnehagemyndigheten innvilger en søknad med vilkår, eller avslår en søknad om dispensasjon fra utdanningskravet, må enkeltvedtaket inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans, fremgangsmåten ved klage og retten til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd.